

Hoofdlijnenverslag internetconsultatie 'Luchtruimsluiting PI Vught'

Het hoofdlijnenverslag is een samenvatting van de ingediende reacties. De reacties zijn gesorteerd op (hoofd)thema's. In dit verslag reageert het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat inhoudelijk op deze thema's. Er zijn geen wijzigingen in de regeling aangebracht naar aanleiding van de consultatie.

Algemene informatie over de internetconsultatie

In het kort

Het ministerie van infrastructuur en Waterstaat (IenW) bereidt een permanent vliegverbod gericht op bemand en onbemand burgerluchtverkeer voor, rondom de Penitentiare Inrichting Vught (hierna: PI Vught). Sinds 1 juli 2022 geldt hier al een tijdelijk verbod, door een verhoogd risico op vluchtpogingen van gedetineerden. IenW wil dit verbod nu permanent maken. Er is een uitzondering opgenomen voor de politie, brandweer, Dienst Justitiële Inrichtingen en medische vluchten. Het gebied waar het permante verbod geldt voor de onbemande luchtvaart is kleiner dan het tijdelijke verbodsgebied.

Voor wie is dit belangrijk?

- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat;
- Ministerie van Justitie en Veiligheid;
- Ministerie van Defensie;
- Inspectie Leefomgeving en Transport;
- Militaire Luchtvaart Autoriteit;
- Penitentiare Inrichting Vught/ Dienst Justitiële Inrichtingen;
- Gemeente Vught;
- (Luchtvaart)politie;
- Luchtruimgebruikers.

Wat is het doel?

Het luchtruim rondom de PI Vught is eerder tijdelijk gesloten vanwege een verhoogd risico vluchtpogingen van gedetineerden en hulp daarbij. Deze risico's zijn nog altijd actueel. Om deze reden is een permanente luchtruimsluiting noodzakelijk. Dit voorkomt:

1. Hulp van buitenaf door middel van het gebruik van luchtvaartuigen.
2. De mogelijkheid om met luchtvaartuigen inlichtingen in te winnen (luchtfoto's, films, etc.) die de (vitale) infrastructuur van de PI Vught en omgeving in beeld brengen.
3. De mogelijkheid om met luchtvaartuigen contrabanden (wapens, verdovende middelen, communicatiemiddelen, etc.) binnen te brengen. Die kunnen namelijk een mogelijk gevaar voor de algehele veiligheid binnen de PI Vught veroorzaken.

Hiermee levert deze regeling een positieve bijdrage op het gebied van openbare orde en veiligheid boven en rondom de PI Vught.

Reacties op hoofdlijnen

Indieners

Van 3 juli tot en met 14 augustus 2025 kon worden gereageerd op deze regeling en de toelichting. Er zijn in totaal 16 reacties ingediend, hiervan zijn er 11 openbaar.

Indieners zijn:

- Bedrijfsleven en branche (circa 38% van de reacties);
- Verenigingen (circa 38% van de reacties);
- Particulieren (circa 18% van de reacties);
- Maatschappelijke organisaties (circa 6% van de reacties).

Algemeen beeld van de reacties

In onderstaand overzicht is een algemeen beeld geschetst van de reacties. De reacties op de internetconsultatie tonen aan dat de indieners de veiligheidssituatie rondom de PI Vught wel begrijpen, maar dat er ook vragen zijn met betrekking tot de doelmatigheid en het ontwerp van de luchtruimsluiting. Het sentiment van de reacties is overwegend kritisch.

De belangrijkste opmerkingen betreffen de volgende hoofdthema's:

- De doelmatigheid en de gevolgen van het verbod;
- Het ontwerp van het verbod; en
- De uitzonderingsmogelijkheden op het verbod.

Wijzigingen naar aanleiding van de consultatie:

Er zijn geen wijzigingen in de regeling aangebracht naar aanleiding van de consultatie.

Reacties per thema

Hieronder volgt de toelichting waarom iets is aangemerkt als hoofdthema. Vervolgens worden specifieke opmerkingen uitgelicht in subthema's, die voortkomen uit dit hoofdthema.

1. De doelmatigheid en de gevolgen van het verbod

- Meerdere indieners stellen dat criminelen of ongehoorzame luchtruimgebruikers zich niet aan het verbod zullen houden en dat het verbod daarmee niet doelmatig is.
- Meerdere indieners uiten hun zorgen over de precedentwerking van het verbod. Zij vragen zich af of er vergelijkbare luchtruimsluitingen komen bij andere penitentiaire inrichtingen of vergelijkbare locaties.

- Meerdere indieners geven aan dat het Nederlandse luchtruim al zeer ingewikkeld is ingedeeld. Met deze luchtruimsluiting wordt het nog ingewikkelder, met name voor ballonvaarders.
- Meerdere indieners benoemen de negatieve (financiële) gevolgen voor organisaties uit de omgeving die resultaat zijn van deze luchtruimsluiting.

Inhoudelijke reactie van het Ministerie:

Allereerst is uit evaluatie van de tijdelijke luchtruimsluiting gebleken dat deze luchtruimsluiting doelmatig en van meerwaarde is. Deze evaluatie is onder andere uitgevoerd door Dienst Justitiële Inrichtingen (PI Vught) en de Luchtvaartpolitie.

- Er zijn vanuit de (veiligheids)diensten minder meldingen/signalen van bijvoorbeeld drones die moeten worden opgevolgd. Dit scheelt capaciteit die vervolgens meer gericht kan worden ingezet bij potentiële dreigingen.
- Door de luchtruimsluiting kunnen veiligheidsdiensten sneller reageren op potentiële dreigingen vanuit het luchtruim.
- Veiligheidsdiensten kunnen bij een eventuele overtreding van de luchtruimsluiting handhavend optreden.
- De luchtruimsluiting voorkomt ongewenste vluchten met drones en werkt dus preventief.

Verder erkent het Ministerie dat het Nederlandse luchtruim ingewikkeld is. Daarom moet elk wijzigingsinitiatief het [wijzigingsproces luchtruim en vliegprocedures](#) doorlopen. In dit proces wordt elk initiatief zorgvuldig beoordeeld, onder andere op participatie met belanghebbenden. Dit betekent dat er wordt beoordeeld op welke manier de initiatiefnemer belanghebbenden heeft betrokken en of dit zorgvuldig is gedaan. Ook wordt er beoordeeld of de initiatiefnemer de input van de belanghebbenden zorgvuldig heeft afgewogen en meegenomen in het definitieve ontwerp. Het Ministerie is terughoudend met initiatieven voor permanente luchtruimsluitingen. Vanwege de bijzondere status die de Extra Beveiligde Inrichting (EBI) met zich meebrengt, is voor de PI Vught besloten om akkoord te gaan met het verder uitwerken van het initiatief. Voor elk nieuwe mogelijke luchtruimsluiting moeten belanghebbenden de kans krijgen om een reactie te geven of te participeren. Ook moet voor elke luchtruimsluiting opnieuw de meerwaarde aangetoond worden.

Tot slot bestaat er een Beleidsregel nadeelcompensatie Infrastructuur en Waterstaat 2024. Deze beleidsregel maakt het mogelijk om schadevergoeding aan te vragen. De aanvrager stelt dan dat deze schade is veroorzaakt door het besluit van de Minister. Bij de tijdelijke luchtruimsluiting is hiervoor één aanvraag ingediend. Hiervoor is toen een schadevergoeding toegekend.

2. Het ontwerp van het verbod

- Een indiener verzoekt om dronegebruik rond de IJzeren Man tot een hoogte van 50 meter toe te staan.
- Meerdere indieners verzoeken om de omvang van de luchtruimsluiting te verkleinen, zowel in hoogte als in doorsnee.

- Volgens een indiener moet er gezorgd worden voor goede communicatie en beschrijvingen van de verschillende gebieden.

Inhoudelijke reactie van het Ministerie:

Op verzoek van het Ministerie is door (operationeel) experts onderzoek gedaan naar de benodigde afmetingen om de luchtruimsluiting doelmatig en handhaafbaar te houden. Volgens het oordeel van de politie zijn de huidige afmetingen minimaal noodzakelijk om bij een luchtruimschending tijdig te kunnen reageren. In verband met handhaafbaarheid worden er ook geen verdere afwijkingen toegepast dan de huidige voorgestelde gebieden.

Tot slot zorgt het Ministerie er samen met Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) voor dat er goed gecommuniceerd wordt over de twee verschillende gebieden. Dit wordt voor bemande luchtvaart geregeld in de luchtvaartgids, ook wel AIP (*Aeronautical Information Publication*). Voor onbemande luchtvaart wordt het gebied doorgevoerd in de bestaande drone applicaties.

3. De uitzonderingsmogelijkheden op het verbod

- Meerdere indieners verzoeken om uitzonderingen op het verbod mogelijk te maken. Bijvoorbeeld door middel van het registreren of aanmelden wanneer een luchtruimgebruiker gebruik wil maken van het luchtruim boven en rondom de PI.
- Een indiener verzoekt om de luchtruimsluiting toegankelijk te maken voor gebruikers die zichtbaar zijn door middel van een transponder.
- Meerdere indieners verzoeken om ballonvaarders aan te laten sluiten op het kleinere beperkingengebied voor onbemande luchtvaart.
- Een indiener verzoekt om professionele drone operators ontheffing te geven op de voorgestelde luchtruimwijziging.
- Een indiener verzoekt om in de regeling op te nemen dat gebruikers toestemming kunnen krijgen van de locatiehouder om in het gesloten stuk luchtruim te vliegen.

Inhoudelijke reactie van het Ministerie:

Het Ministerie kan om veiligheidsredenen en redenen van handhaafbaarheid, zoals eerder genoemd uit de evaluatie van de tijdelijke luchtruimsluiting, niet aan deze wensen voldoen. De politie en de PI hebben meer reactietijd wanneer er zo min mogelijk verkeer in het luchtruim is. Wanneer het luchtruim wordt opengesteld via registratie, vrijstelling, aanmelding of een zichtbare transponder, dan kunnen kwaadwillige mensen mogelijk onschuldige luchtruimgebruikers chanteren of dwingen. Niet toestaan van het luchtruimgebruik bij registratie, aanmelding of gebruik van een transponder beschermt de onschuldige luchtruim gebruikers tegen dergelijke gevaren.

Overige reacties

Een aantal reacties valt onder de categorie 'overig'. Deze reacties hebben niet direct betrekking op deze internetconsultatie of zijn lastig onder te brengen in een hoofdthema. Wel is het belangrijk dat deze signalen worden benoemd. Het gaat hierbij om de reacties die gaan over:

- Spelfouten in de tekst.

Inhoudelijke reactie van het Ministerie:

Het Ministerie voert een spellingscontrole uit voordat de regeling wordt gepubliceerd.

Vervolgproces

Alle reacties die binnen zijn gekomen, zijn geanalyseerd en samengevat in dit verslag.

Volgens het wijzigingsproces luchtruim en vliegprocedures wordt het voorgestelde ontwerp aan de gezamenlijk ATM-beleidseenheid van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het ministerie van Defensie aangeboden. Bij een positieve beoordeling wordt de wijziging voorgelegd aan de bewindspersonen van deze ministeries. Als zij dit wijzigingsvoorstel vaststellen, dan treedt de permanente luchtruimsluiting per 25 december 2025 in werking.